

วิชา คณิตศาสตร์ ตอน สมการ

สมการ คือ ประโยคสัญลักษณ์ที่มีเครื่องหมายเท่ากับ (=) แสดงความเท่ากันทั้งสองข้าง

ประโยคสัญลักษณ์ คือ ประโยคที่ใช้สัญลักษณ์ซึ่งประกอบด้วยตัวเลขและเครื่องหมายแทนข้อความ และจำนวน เช่น

- มีนักเรียนเป็นสมาชิกชมรมรักบี้โรงเรียนทั้งหมด 57 คน ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง 13 คน ถ้าให้ x แทนจำนวนนักเรียนชายที่เป็นสมาชิกของชมรมรักบี้โรงเรียนสามารถเขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้เป็น $x + (x - 13) = 57$
- สองเท่าของผลบวกของ A และ B มีค่าน้อยกว่า 100 อยู่ 20 สามารถเขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้เป็น $100 - 2(A + B) = 20$
- เบ็ดราคา 120 บาท มากกว่าสองเท่าของราคาไก่อ้อยู่ 30 บาท ถ้าให้ d แทนราคาไก่ สามารถเขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้เป็น $120 - 2d = 30$

สมการที่มีตัวไม่ทราบค่า หมายถึง สมการที่มีตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่นที่ใช้แทนจำนวนอยู่ในสมการ เช่น $5x - 20 = 100$ เป็นต้น

หลักการแก้สมการ ใช้สมบัติการเท่ากันของจำนวน มาช่วยในการหาคำตอบของสมการ โดยอาศัยหลักการดังนี้

1. ถ้าสมการ**บวก** ให้นำจำนวนที่เท่ากันมา**ลบ**ออกทั้งสองข้าง

เช่น $x + 2 = 60$

แก้สมการ $x + 2 - 2 = 60 - 2$

$$x = 58$$

หรือมองว่า $x + 2 = 60$ ย้ายข้าง $+ 2$ ไปอีกฝั่งกลายเป็น $- 2$ (เปลี่ยน $+$ เป็น $-$)

จะได้ $x = 60 - 2$

$$x = 58$$

2. ถ้าสมการ**ลบ** ให้นำจำนวนที่เท่ากันมา**บวก**ทั้งสองข้าง

เช่น $m - 5 = 20$

แก้สมการ $m - 5 + 5 = 20 + 5$

$$m = 25$$

หรือมองว่า $m - 5 = 20$ ย้ายข้าง $- 5$ ไปอีกฝั่งกลายเป็น $+ 5$ (เปลี่ยน $-$ เป็น $+$)

จะได้ $m = 20 + 5$

$$m = 25$$

3. ถ้าสมการ**คูณ** ให้นำจำนวนที่เท่ากันมา**หาร**ทั้งสองข้าง

เช่น $10A = 80$

แก้สมการ $\frac{10A}{10} = \frac{80}{10}$

$$A = 8$$

หรือมองว่า $10A = 80$ ย้าย 10 ลงไปหารอีกฝั่ง (เปลี่ยน $\times$ เป็น $\div$)

จะได้ $A = \frac{80}{10}$

$$A = 8$$

4. ถ้าสมการ**หาร** ให้นำจำนวนที่เท่ากันมา**คูณ**ทั้งสองข้าง

เช่น $\frac{y}{8} = 12$

แก้สมการ $\frac{y}{8} \times 8 = 12 \times 8$

$$y = 96$$

หรือมองว่า $\frac{y}{8} = 12$ ย้าย 8 จากหารไปคูณอีกฝั่ง (เปลี่ยน $\div$ เป็น $\times$)

จะได้ $y = 8 \times 12$

$$y = 96$$

ตะลุยโจทย์สมการ

1. ถ้า $\frac{a}{5} - 2 = 18$ และ $4\left(\frac{b-2}{7}\right) = 20$ แล้ว ab มีค่าเท่าไร (แนวข้อสอบสอบเข้า ม.1)

2. กล่องใบหนึ่งมีลูกอมรสส้มและรสมะนาวอยู่จำนวนหนึ่ง

โดยอัตราส่วนของจำนวนลูกอมรสส้มต่อจำนวนลูกอมรสมะนาว เป็น 2 : 1

ถ้าใส่ลูกอมรสมะนาวลงไปในกลุ่มอีก 12 เม็ด อัตราส่วนของจำนวนลูกอมรสส้ม

ต่อจำนวนลูกอมรสมะนาวในกลุ่มเป็น 4 : 5 แล้วในกลุ่มจะมีลูกอมรสส้มทั้งหมดกี่เม็ด

(สสวท.)

3. จำนวนสามจำนวนเรียงกัน ถ้าผลบวกของทั้งสามจำนวนเท่ากับ 120

แล้วสามเท่าของจำนวนที่น้อยที่สุดมีค่าเท่ากับเท่าใด (แนวข้อสอบสอบเข้า ม.1)

4. จูบจิบเลี้ยงปลา หมู และเป็ด นับหัวรวมกันได้ 40 หัว และเมื่อนับขา รวมกันจะได้ 84 ขา ถ้าจูบจิบเลี้ยงปลาไว้ 15 ตัว แล้วจูบจิบเลี้ยงหมูและเป็ดต่างกันกี่ตัว (แนวข้อสอบสอบเข้า ม.1)

5. เมื่อสี่ปีที่แล้ว ลุงมีอายุเป็น 5 เท่าของหลานชาย ปัจจุบันหลานชายมีอายุ 10 ปี แล้วสี่ปีข้างหน้าอายุของลุงและหลานชายรวมกันเท่ากับกี่ปี

6. กำหนดสมการ $a + b = 29$, $b + c = 30$, $c + d = 28$, $d + e = 34$
และ $e + a = 31$ แล้วค่าของ $b + c + d$ ตรงกับข้อใด

1. 45   2. 48   3. 51   4. 54

7. กำหนดให้ $A * B = \frac{A \times B}{A - B}$ และ $12 * n = 16$ เศษ 4
แล้ว $14 * n$ มีค่าเท่ากับเท่าใด (แนวข้อสอบสอบเข้า ม.1 ห้อง Gifted)